

بررسی تأثیر تفکر استراتژیک بر انعطاف پذیری استراتژیک و نوآوری سازمان با نقش متغیر میانجی چابکی استراتژیک و مزیت رقابتی

مجتبی قیاسی^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۵/۰۲/۰۱ تاریخ چاپ: ۱۴۰۵/۰۶/۳۰

چکیده

تحقیق حاضر برای بررسی تأثیر تفکر استراتژیک بر انعطاف پذیری استراتژیک و نوآوری سازمان با نقش متغیر میانجی چابکی استراتژیک و مزیت رقابتی در سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر انجام شده است. تحقیق از نظر هدف، کاربردی و از جهت روش گردآوری داده ها، تحقیقی توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری تحقیق عبارت است از کارکنان سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر که تعداد آنها ۴۵ نفر می باشد. حجم نمونه که از نوع تصادفی ساده انتخاب شد، با توجه به جدول مورگان تعداد ۴۰ نفر تعیین شد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه می باشد که برای سنجش روایی آنها از روشهای روایی محتوایی و شاخصهای CVI و AVE استفاده شده که نتایج نشان داد پرسشنامه ها از روایی مناسب برخوردار هستند. جهت سنجش پایایی از آلفای کرونباخ و پایایی مرکب استفاده شد که نتایج نشان داد هر یک از مولفه های پرسشنامه تحقیق بالاتر از مقدار ۰/۷ است. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از مدلسازی معادلات ساختاری توسط نرم افزار Smart PLS ورژن ۳ انجام شد. نتایج تحقیق نشان داد که تفکر استراتژیک به میزان ۰/۲۰۵ بر انعطاف پذیری استراتژیک، تفکر استراتژیک به میزان ۰/۳۶۱ بر نوآوری و تفکر استراتژیک به میزان ۰/۱۷۸ بر چابکی استراتژیک در سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر تأثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین نتایج تحقیق نشان داد که تفکر استراتژیک به میزان ۰/۶۷۸ بر مزیت رقابتی، چابکی استراتژیک به میزان ۰/۶۵۶ بر انعطاف پذیری استراتژیک و مزیت رقابتی به میزان ۰/۵۹۹ بر نوآوری سازمان در سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر تأثیر مثبت و معناداری دارد. نتایج شاخص نیکویی برازش مدل تحقیق (GOF) مقدار ۰/۴۵۳ به دست آمد که حاکی از قوی بودن پیش بینی مدل می باشد. به مدیران سازمان تأمین اجتماعی پیشنهاد می شود در محیط سازمان به زمینه بهبود، حفظ دانش و عامل تفکر استراتژیک کارکنان توجه ویژه و خاص داشته باشند. توجه مدیران سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر به اصلاح فرآیندها در سازمان می تواند زمینه را برای کسب حداکثری رضایت مراجعین و افزایش مزیت رقابتی کارکنان فراهم نمایند.

واژگان کلیدی

انعطاف پذیری، تفکر استراتژیک، چابکی استراتژیک، مزیت رقابتی، نوآوری سازمان.

^۱ گروه مدیریت، واحد ملایر، دانشگاه آزاد اسلامی، ملایر، ایران. (ghiasi2007@iaui.ac.ir)

۱. مقدمه

جهان به سرعت در حال تغییر است و کیفیت زندگی به شدت تغییر می کند که منجر به تغییر در قوانین و رویه های کار و زندگی می شود بنابراین الگوهای قدیمی دیگر کار نمی کنند و برای حل مشکلات امروز و تصمیم گیری صحیح تفکر استراتژیک یک ضرورت است. تفکر استراتژیک یک فرایند فکری فردی، یک ذهنیت یا روشی برای تجزیه و تحلیل فکری است که از افراد می خواهد تا خود را به عنوان رهبر جای دهند و تصویر بزرگی را ببینند (الاتایلات و همکاران^۱، ۲۰۱۹).

تفکر استراتژیک به عنوان ابزاری برای ارایه بصیرت و چشم انداز استراتژیک تعریف شده است. این بصیرت راه های متفاوت و جدیدی را پیش روی سازمان قرار می دهد تا سازمان را قادر کند مجموعه ای جدید از ارزش را به ذینفعان ارایه دهد. تفکر استراتژیک شامل جمع آوری اطلاعات، تدوین ایده ها و برنامه ریزی عملی است (احمدآبادی، بداق، ۱۴۰۱). تفکر استراتژیک برای بقا و رشد سازمان در محیط به شدت رقابتی و پرتلاطم امروزی امری اجتناب ناپذیر است. این نوع تفکر زمینه شکل گیری و توسعه بصیرت را فراهم می سازد و باعث تشخیص به موقع خصوصیات میدان رقابت و دیدن فرصتهایی است که رقا از آن غافل هستند. تفکر استراتژیک رویکردی مناسب برای رهبری سازمان به حساب می آید (دهیری، طهماسبی بلداجی، ۱۴۰۱).

انعطاف پذیری استراتژیک از پیکربندی مجدد فرآیندها و استفاده تطبیقی از منابع پشتیبانی می کند و سازمانها را قادر می سازد سریعاً نسبت به محیط های متغیر پویا واکنش نشان دهند. انعطاف پذیری را دسترسی به راهبردهای گوناگون جهت فایز آمدن بر یک عامل روانی فشارزا که نگرش و تمایل به کاوش آن را دارد، تعریف می کنند (بشیر و همکاران، ۲۰۲۰). نوآوری سازمانی عبارت است از تمایل سازمان ها به توسعه و بهبود کالاها و خدمات جدید و توفیق آنها در ارایه این کالاها و خدمات به بازار می باشد. نوآوری سازمان اشاره به میزان بهبود و اجرایی کردن ایده های نو و عرضه پتانسیل های نهفته در سازمان دارد که شامل دو بخش مهم تکنولوژی و رفتاری است (چیوایی، ۱۴۰۲). چابکی استراتژیک تصمیم گیری به موقع برای اجرای استراتژیهای کسب و کار قبل از آغاز روندهای محیطی یا در واکنش به روندهای جاری محیطی است. چابکی استراتژیک مستلزم این است که هر عملی همزمان هم چابک باشد و هم استراتژیک باشد. استراتژیک بودن یعنی تغییرات پیش بینی شوند و از شایستگی های سازمان مانند اهرمی برای چیره شدن بر تغییر استفاده شود (گل محمدی و همکاران، ۱۴۰۱). سازمانها برای افزایش مشتری و حفظ بقا نیاز ضروری به مزیت رقابتی دارند. مزیت رقابتی سازمانها به جهت کسب موفقیت های دایمی که هدف اصلی اکثر سازمانها است به افزایش مزیت رقابتی در برابر رقا نیازمند هستند. مزیت رقابتی به مجموعه ای از توانمندی ها اشاره دارد که به طور دایمی سازمان را ممکن می سازد تا نسبت به رقا عملکرد برتری داشته باشد (یاراحمدی و همکاران، ۱۴۰۲).

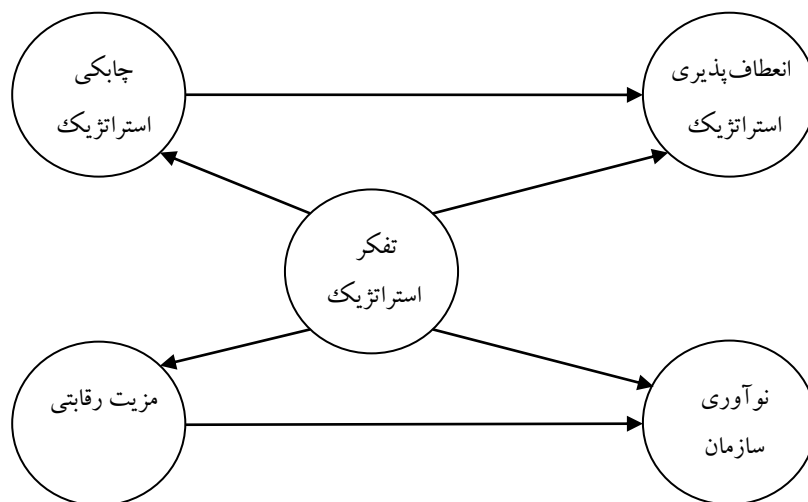
با توجه به این که فعالیت سازمان تأمین اجتماعی به عنوان بزرگ ترین نهاد بیمه ای اجتماعی و درمانی کشور کاملاً متکی به کارکنان خود می باشد لذا نقش کارکنان این سازمان در گسترش پوشش بیمه ای، افزایش سطح رفاه اجتماعی و اقتصادی جامعه هدف و همچنین یاری گیری حاکمیت و نظام سلامت کشور کاملاً ملموس می باشد. کارکنان ادارات و شعب در خط مقدم ارتباطات مردمی با مشکلات متعددی رو برو می باشد. چالش های مختلف بعضاً باعث بروز نارضایتی در کارکنان این سازمان شده است. یکی از چالش های سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر نبود نوآوری شغلی مناسب و

¹ - Alatailat et al

عدم آشنایی مدیران با سبک‌های تفکر و چابکی استراتژیک است. در این سازمان از توانایی‌های کارکنان استفاده بهینه نمی‌شود. به عبارت دیگر افراد توان بروز خلاقیت، ابتکار و فعالیت بیشتری دارند اما در محیط سازمانی به دلایلی از این قابلیت‌ها به طور مطلوب بهره‌برداری نمی‌شود. با توجه به این که سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر از جمله سازمان‌هایی است که با این چالش رو برو می‌باشد لذا این امر می‌تواند مساله ای جدی برای مدیران این سازمان باشد. بنابراین محقق در صدد بررسی تأثیر تفکر استراتژیک بر انعطاف پذیری استراتژیک و نوآوری سازمان با نقش متغیر میانجی چابکی استراتژیک و مزیت رقابتی (مطالعه موردی: سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر) می‌باشد.

۲. مبانی نظری و ادبیات پژوهش

برای بررسی تأثیر تفکر استراتژیک بر انعطاف پذیری استراتژیک و نوآوری سازمان با نقش متغیر میانجی چابکی استراتژیک و مزیت رقابتی در سازمان تأمین اجتماعی ملایر از مدل مفهومی زیر که برگرفته از پژوهش علمی احمدی و همکاران (۱۴۰۲)، علمی یزدان پناه و شفیع نیک آبادی (۱۴۰۱) و پژوهش علمی احمدی هرنندی و خلیل نژاد (۱۴۰۱) می‌باشد، استفاده شده است.

نمودار ۱: مدل مفهومی تحقیق

فرضیه های تحقیق

- تفکر استراتژیک بر انعطاف پذیری استراتژیک سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر تأثیر معناداری دارد.
- تفکر استراتژیک بر نوآوری سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر تأثیر معناداری دارد.
- تفکر استراتژیک بر چابکی استراتژیک سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر تأثیر معناداری دارد.
- تفکر استراتژیک بر مزیت رقابتی سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر تأثیر معناداری دارد.
- چابکی استراتژیک بر انعطاف پذیری استراتژیک سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر تأثیر معناداری دارد.
- مزیت رقابتی بر نوآوری سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر تأثیر معناداری دارد.
- تفکر استراتژیک بر انعطاف پذیری استراتژیک و نوآوری سازمان با نقش متغیر میانجی چابکی استراتژیک و مزیت رقابتی سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر تأثیر معناداری دارد.

در ادامه به پیشینه مقالات کار شده در سال‌های گذشته و مرتبط با موضوع تحقیق اشاره شده است.

جعفری آخماز (۱۴۰۳) تحقیقی با موضوع بررسی تأثیر مهارت‌های تفکر استراتژیک بر نوآوری سازمان‌های ورزشی با تاکید بر نقش تعهد سازمانی انجام داد. روش تحقیق توصیفی همبستگی می باشد. جامعه آماری مدیران سازمان‌های ورزشی در شهر تهران برابر ۵۵ نفر می باشد که به علت محدود بودن جامعه آماری کل جامعه به عنوان نمونه در نظر گرفته شد یعنی کلیه مدیران به عنوان حجم نمونه (نمونه در دسترس) انتخاب شده است. یافته‌ها بیانگر رابطه مثبت و مستقیم مهارت‌های تفکر استراتژیک با تعهد سازمانی و تعهد سازمانی با نوآوری سازمان‌های ورزشی می باشد.

اکبری و همکاران (۱۴۰۲) تحقیقی با موضوع بررسی تأثیر تفکر استراتژیک مدیران بر انعطاف پذیری استراتژیک شرکت با گرایش کارآفرینانه انجام دادند. جامعه آماری مدیران و مسئولان شرکت‌های کوچک و متوسط شهرک صنعتی استان سمنان تشکیل می دهند. یافته‌ها نشان داد تفکر استراتژیک مدیران بر انعطاف پذیری استراتژیک و گرایش کارآفرینانه تأثیر مثبت دارد. گرایش کارآفرینانه بر انعطاف پذیری استراتژیک تأثیر معناداری دارد. گرایش کارآفرینانه رابطه بین تفکر استراتژیک و انعطاف پذیری استراتژیک را میانجی گری می کند.

اربابی و صادقیان (۱۴۰۲) تحقیقی با موضوع بررسی تأثیر کارآفرینی استراتژیک و انعطاف پذیری استراتژیک بر عملکرد سازمان با نقش واسطه نوآوری سازمانی در استانداری خراسان رضوی انجام دادند. نتایج نشان داد کارآفرینی استراتژیک و انعطاف پذیری استراتژیک بر عملکرد سازمان تأثیر دارد. نوآوری سازمانی تأثیر کارآفرینی استراتژیک و انعطاف پذیری استراتژیک بر عملکرد سازمان را میانجی گری می کند.

لطفی و موسوی (۱۴۰۲) تحقیقی با موضوع بررسی نقش تفکر استراتژیک مدیران بر نوآوری در سازمان با نقش میانجی یادگیری سازمانی کارکنان آموزش و پرورش شهرستان میاندوآب انجام دادند. نتایج نشان داد تفکر استراتژیک مدیران بر نوآوری مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد، تفکر استراتژیک مدیران بر یادگیری سازمانی تأثیر مثبت و معناداری دارد، یادگیری سازمانی بر نوآوری مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد. یادگیری سازمانی در رابطه بین تفکر استراتژیک مدیران و نوآوری مالی در سازمان نقش میانجی ایفا می کند.

احمدی و همکاران (۱۴۰۲) تحقیقی با موضوع بررسی نقش تعدیل گر نوآوری در تأثیر تفکر استراتژیک بر بقای سازمان (مطالعه موردی: شرکتهای دانش بنیان استان مرکزی) انجام دادند. مشخص شد که تفکر استراتژیک بر بقای شرکت‌های دانش بنیان اثر مثبت و معناداری دارد و اثر تعدیلی مثبت نوآوری محصول، نوآوری فرآیند و نوآوری بازاریابی در تأثیر تفکر استراتژیک بر بقای شرکت‌ها تایید شد.

حقیقتی و محمدی (۱۴۰۲) تحقیقی با موضوع بررسی تأثیر نوآوری و مزیت رقابتی با در نظر گرفتن نقش تعدیل گر سن شرکت در بین شرکت‌های کسب و کاری کوچک و متوسط شهر تهران انجام دادند. نتایج به دست آمده مؤید این بود که نوآوری سازمانی بر کسب مزیت رقابتی شرکت‌ها تأثیر مستقیم و معنی داری دارد.

رشیدی و ساروی مقدم (۱۴۰۲) تحقیقی با موضوع بررسی گسترش مزیت رقابتی از طریق فرهنگ سازمانی، اشتراک دانش و نوآوری سازمانی (مطالعه موردی: سازمان تأمین اجتماعی استان یزد) انجام دادند. نتایج نشان داد فرهنگ سازمانی بر گسترش مزیت رقابتی، اشتراک دانش و نوآوری سازمانی تأثیر معناداری دارد و اشتراک دانش و نوآوری سازمانی بر گسترش مزیت رقابتی تأثیر معناداری دارد.

مجبوله و اردلان (۱۴۰۲) تحقیقی با موضوع بررسی تأثیر تفکر استراتژیک بر دستیابی به مزیت رقابتی با نقش میانجی قابلیت‌های اخلاقانه انجام دادند. نتایج نشان داد تفکر استراتژیک بر دستیابی به مزیت رقابتی و قابلیت‌های اخلاقانه تأثیر دارد. تفکر استراتژیک بر دستیابی به مزیت رقابتی با نقش میانجی قابلیت‌های اخلاقانه تأثیر دارد.

زمانی و همکاران (۱۴۰۱) تحقیقی با موضوع بررسی ابعاد مزیت رقابتی با میزان تفکر استراتژیک مدیران زنجیره تأمین در شرکت‌های کوچک تهران انجام دادند. نتایج نشان داد اغلب ابعاد تفکر استراتژیک بر روی برخی از ابعاد عوامل ایجاد کننده مزیت رقابتی (منبع محور) در شرکت‌های کوچک تهران تأثیر مثبت داشتند.

رضائیان فردویی و همکاران (۱۴۰۱) تحقیقی با موضوع بررسی تأثیر انعطاف پذیری استراتژیک بر چابکی زنجیره تأمین، عملکرد شرکت و مزیت رقابتی با رویکرد دیدگاه مبتنی بر منابع انجام دادند. یافته‌ها نشان داد انعطاف پذیری تولید و انعطاف پذیری استراتژیک بر عملکرد و چابکی شرکت تأثیر گذار هستند؛ انعطاف‌پذیری استراتژیک بر مزیت رقابتی تأثیر نداشته، در حالی که انعطاف‌پذیری تولید بر مزیت رقابتی شرکت تأثیر گذار بود.

حاجی کاشی و پنجی نژاد (۱۴۰۱) تحقیقی با موضوع بررسی تأثیر هوش رقابتی بر چابکی سازمانی با نقش واسطه‌ای انعطاف‌پذیری استراتژیک و نوآوری سازمانی شعب در شعب بانک ملت در استان تهران انجام دادند. نتایج نشان داد هوش رقابتی بر نوآوری سازمان و انعطاف‌پذیری استراتژیک شعب بانک ملت استان تهران تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد، مورد تأیید می‌باشد و نوآوری سازمانی و انعطاف‌پذیری استراتژیک نقش واسطه‌ای را در رابطه با متغیر هوش رقابتی و چابکی سازمان ایفا می‌کنند.

ماتا و همکاران^۲ (۲۰۲۴) تحقیقی با موضوع بررسی نوآوری مشارکتی، چابکی استراتژیک، و پذیرش ظرفیت جذب در شرکت‌های کوچک و متوسط: اثرات تعدیل کننده قابلیت مدیریت دانش مشتری انجام دادند. هدف از این مطالعه شناسایی رابطه بین نوآوری مشارکتی و عملکرد مالی شرکت‌های فناوری اطلاعات از طریق نقش واسطه‌ای چابکی استراتژیک و ظرفیت جذب است. قابلیت مدیریت دانش مشتری نیز به عنوان یک تعدیل کننده بالقوه مورد بررسی قرار می‌گیرد. یافته‌ها نشان می‌دهد که نوآوری مشترک به طور قابل توجهی به عملکرد مالی شرکت‌های فناوری اطلاعات در پرتغال کمک می‌کند. نتایج همچنین نشان می‌دهد که ظرفیت جذب و چابکی استراتژیک به طور مثبت و معنادار بر رابطه بین نوآوری مشارکتی و عملکرد مالی شرکت‌ها تأثیر می‌گذارد. با این حال، در حالی که نقش تعدیل کننده قابلیت مدیریت دانش مشتری بر رابطه بین نوآوری مشارکتی و چابکی استراتژیک تأثیر مثبت و معناداری دارد، قابلیت مدیریت دانش مشتری رابطه بین نوآوری مشارکتی و ظرفیت جذب را به طور غیر قابل توجهی تعدیل می‌کند.

اوتاجی^۳ (۲۰۲۴) تحقیقی با موضوع بررسی قابلیت نوآوری، انعطاف‌پذیری استراتژیک و عملکرد شرکت‌های کوچک و متوسط: نقش مزیت رقابتی و شدت رقابتی انجام داد. هدف این مطالعه بررسی نقش واسطه‌ای مزیت رقابتی و نقش تعدیل کننده شدت رقابتی در رابطه بین قابلیت نوآوری و عملکرد شرکت‌های کوچک و متوسط و بین انعطاف‌پذیری استراتژیک و عملکرد شرکت‌های کوچک و متوسط است. نتایج نشان داد که قابلیت نوآوری و انعطاف‌پذیری استراتژیک بر عملکرد شرکت‌های کوچک و متوسط تأثیر مثبت دارند. همچنین، مزیت رقابتی به طور قابل توجهی رابطه بین عملکرد قابلیت نوآوری و شرکت‌های کوچک و متوسط و بین عملکرد انعطاف‌پذیری استراتژیک و شرکت‌های

^۲ - Mata et al

^۳ - Otache

کوچک و متوسط را واسطه می کند. علاوه بر این، شدت رقابت به طور مثبت و قابل توجهی رابطه بین عملکرد قابلیت نوآوری و شرکت های کوچک و متوسط را تعدیل می کند، اما نمی تواند به طور قابل توجهی رابطه بین عملکرد انعطاف پذیری استراتژیک و شرکت های کوچک و متوسط را تعدیل کند.

آوایس و همکاران^۴ (۲۰۲۳) تحقیقی با موضوع بررسی انعطاف پذیری استراتژیک و عملکرد سازمانی: نقش میانجی نوآوری در پاکستان انجام دادند. نتایج نشان داد که انعطاف پذیری استراتژیک به طور مثبت با نوآوری و عملیات اجرایی مرتبط است. نوآوری ارتباط مثبتی با عملکرد سازمانی دارد. ارتباط بین انعطاف پذیری استراتژیک و عملکرد سازمانی تا حدی توسط نوآوری واسطه می شود. این مطالعه دقت آکادمیک را ترویج می کند و یک مدل نظری جدید ارائه می دهد. مدیران، تصمیم گیران و سیاست گذاران می توانند از نتایج برای به روز رسانی برنامه های خود برای دستیابی به عملکرد سازمانی پایدار استفاده کنند.

یالدیز و آیکانات^۵ (۲۰۲۱) تحقیقی با موضوع بررسی نقش واسطه ای نوآوری سازمانی بر تأثیر چابکی استراتژیک بر عملکرد شرکت انجام دادند. هدف این مقاله بررسی نقش میانجی نوآوری سازمانی برای تأثیر چابکی استراتژیک بر عملکرد شرکت و تعیین رابطه بین متغیرها است. نتایج نشان می دهد که چابکی استراتژیک تأثیر مثبتی بر عملکرد شرکت و نوآوری سازمانی دارد و نوآوری سازمانی نقش واسطه ای جزئی در این رابطه ایفا می کند.

وانگ^۶ (۲۰۲۰) تحقیقی با موضوع بررسی تأثیر انعطاف پذیری استراتژیک بر نوآوری مدل کسب و کار تحت فعالیت نوآوری باز: نقش های تعدیل کننده عوامل متعدد با پیوندهای رقابتی و پیوندهای تعاونی انجام داد. این مقاله یک مدل تحقیقاتی را پیشنهاد می کند که پیوند بین انعطاف پذیری استراتژیک، باز بودن نوآوری، نوآوری مدل کسب و کار را بررسی می کند و دو نقش تعدیل کننده را در این مدل معرفی می کند. نتیجه نشان می دهد که باز بودن نوآوری تا حدی نقش واسطه ای بین انعطاف پذیری استراتژیک و نوآوری مدل کسب و کار ایفا می کند. همکار رابطه بین انعطاف پذیری منابع و باز بودن نوآوری را تعدیل منفی می کند، رابطه بین انعطاف پذیری هماهنگی و باز بودن نوآوری را تعدیل می کند. اثر تعدیل کننده روابط رقبا یکسان است. علاوه بر این، نتایج سه تعامل نشان می دهد که رابطه بین انعطاف پذیری منابع و باز بودن نوآوری به طور منفی توسط پیوندهای همکار بالا و پیوندهای رقیب بالا تعدیل می شود، در حالی که به طور مثبت با پیوندهای همکار بالا و روابط رقیب بالا تعدیل می شود. پیشنهاد می شود که شرکت ها به طور موثر رابطه بین منابع داخلی را با رقبا و همکاران خارجی با توجه به ویژگی های انعطاف پذیری استراتژیک خود، فعالیت های نوآورانه باز در کسب و کار ادغام کنند.

۳. روش شناسی پژوهش

تحقیق حاضر بر حسب هدف در دسته تحقیقات کاربردی قرار دارد، چون از نتایج این تحقیق سازمان ها می توانند بهره ببرند، همچنین بر حسب روش گردآوری داده ها در دسته تحقیقات توصیفی می باشد. در تحقیق حاضر چون از ابزار پرسشنامه استفاده شده است لذا تحقیق بر حسب روش در دسته تحقیقات پیمایشی (میدانی) قرار می گیرد. جامعه آماری تحقیق عبارت است از کارکنان سازمان تامین اجتماعی شهرستان ملایر که تعداد آنها ۴۵ نفر می باشد. حجم نمونه تحقیق با توجه به جدول مورگان تعداد ۴۰ نفر تعیین شد. همچنین روش نمونه گیری از نوع تصادفی ساده می باشد. جمع آوری

⁴ -Awais et al

⁵ - Yildiz and Aykanat

⁶ - Wang

اطلاعات از طریق منابع کتابخانه‌ای و روش میدانی (پرسشنامه) انجام گرفته است. در جمع‌آوری اطلاعات از پنج پرسشنامه استاندارد به شرح ذیل استفاده گردید:

پرسشنامه اول مربوط به متغیر تفکر استراتژیک می‌باشد که در پژوهش علمی احمدی و همکاران (۱۴۰۲) استفاده شده است، بکار برده شد. پرسشنامه دوم مربوط به متغیر انعطاف‌پذیری استراتژیک می‌باشد که در پژوهش علمی یزدان پناه و شفیع نیک آبادی (۱۴۰۱) استفاده شده است، بکار برده شد. پرسشنامه سوم مربوط به متغیر نوآوری سازمان می‌باشد که در پژوهش علمی احمدی و همکاران (۱۴۰۲) استفاده شده است، بکار برده شد. پرسشنامه چهارم مربوط به متغیر چابکی استراتژیک می‌باشد که در پژوهش علمی احمدی هرنیدی و خلیل نژاد (۱۴۰۱) استفاده شده است، بکار برده شد. پرسشنامه پنجم مربوط به متغیر مزیت رقابتی می‌باشد که در پژوهش علمی رجب پور و همکاران (۱۴۰۲) استفاده شده است، بکار برده شد.

روش‌های مختلفی برای بررسی اعتبار وسیله اندازه‌گیری وجود دارد که در این تحقیق از روایی همگرا برای بررسی اعتبار سنجی پرسشنامه‌ها استفاده کرده است. همچنین برای بررسی پایایی پرسشنامه‌ها از ضریب آلفای کرونباخ و پایایی مرکب استفاده شده است.

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش مدل معادلات ساختاری^۷ و نرم افزار Smart PLS ورژن ۳ استفاده شده است.

۴. یافته‌های پژوهش

منظور از شاخص روایی همگرا سنجش میزان تبیین متغیر پنهان توسط متغیرهای مشاهده پذیر آن است (بارکلی و همکاران^۸، ۱۹۹۵). معیار متوسط واریانس استخراج شده (AVE) توسط فرنل و لارکر (۱۹۸۱) به عنوان شاخصی برای سنجش اعتبار درونی مدل اندازه‌گیری انعکاسی پیشنهاد شد. AVE شاخص‌های پژوهش، در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول ۱: بررسی مقادیر روایی همگرا در سطح فرنل و لارکر

شاخص	AVE	سطح قابل قبول	نتیجه
تفکر استراتژیک	۰/۵۳۴	۰/۵	برقراری روایی همگرا
انعطاف‌پذیری استراتژیک	۰/۵۲۴	۰/۵	برقراری روایی همگرا
نوآوری سازمان	۰/۵۸۳	۰/۵	برقراری روایی همگرا
چابکی استراتژیک	۰/۶۵۸	۰/۵	برقراری روایی همگرا
مزیت رقابتی	۰/۵۳۸	۰/۵	برقراری روایی همگرا

با توجه به نتایج حاصل شده از بررسی و سنجش روایی همگرا (AVE) که در جدول فوق قابل مرقوم می‌باشد، می‌توان بیان نمود که به دلیل اینکه مقدار متوسط واریانس استخراج شده‌ی تمام متغیرهای پژوهش از مقدار (۰/۵) بیشتر به دست آمده است، لذا می‌توان ادعا کرد که روایی همگرای متغیرهای پژوهش مورد تایید واقع می‌شوند. مقصود از پایایی آن است که اگر ابزار اندازه‌گیری را در یک فاصله زمانی کوتاه چندین بار و به گروه واحدی از افراد بدهیم نتایج حاصل نزدیک به هم باشد (خاکی، ۱۳۸۸).

7- Structural Equation Model

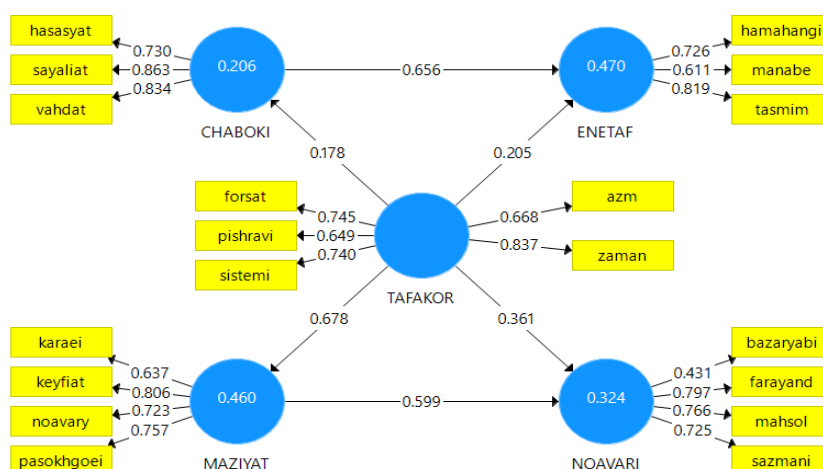
8- Barclay et al.

جدول ۲: بررسی مقادیر پایایی

شاخص‌ها یا مولفه‌های پرسشنامه	آلفای کرونباخ	پایایی مرکب	سطح قابل قبول	نتیجه
تفکر استراتژیک	۰/۸۱۵	۰/۸۵	۰/۷	برقراری پایایی
انعطاف پذیری استراتژیک	۰/۸۴۴	۰/۷۶۵	۰/۷	برقراری پایایی
نوآوری سازمان	۰/۷۷۵	۰/۷۸۱	۰/۷	برقراری پایایی
چابکی استراتژیک	۰/۸۲۷	۰/۸۵۲	۰/۷	برقراری پایایی
مزیت رقابتی	۰/۸۳۹	۰/۸۲۲	۰/۷	برقراری پایایی

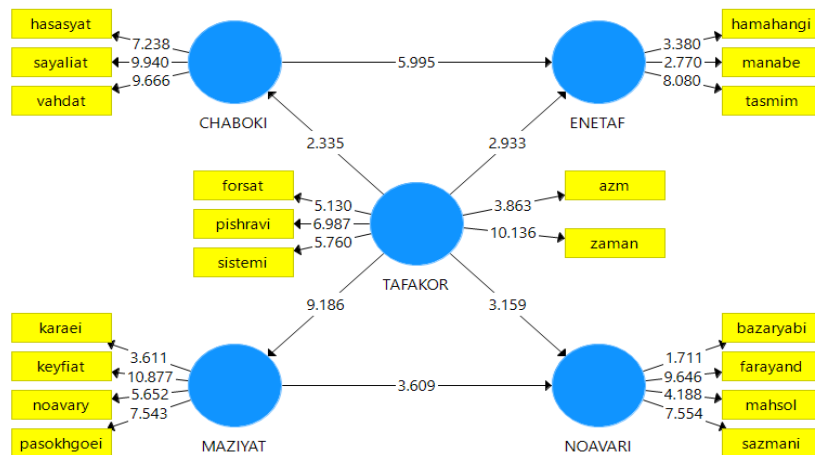
با توجه به نتایج حاصل شده از بررسی و سنجش پایایی در حالت آلفای کرونباخ و پایایی مرکب نیز می‌توان بیان داشت که با توجه به نتایج جداول فوق، می‌توان ادعا کرد که به دلیل اینکه مقدار آلفای کرونباخ و پایایی مرکب شده‌ی تمام متغیرهای پژوهش از مقدار مفروض (۰/۷) بیشتر به دست آمده‌اند، لذا می‌توان بیان کرد که پایایی آلفای کرونباخ و پایایی مرکب متغیرهای پژوهش نیز مورد تایید واقع می‌گیرند.

ذکر این نکته مهم نیز می‌باشد که به دلیل تعداد جامعه آماری و نیز حجم نمونه آماری کم در این تحقیق و نیز از طرف دیگر چون نرم افزار آماری Smart PLS به نرمال بودن یا نبودن متغیرهای تحقیق حساس نیز نمی‌باشد، لذا جهت بررسی سنجش فرضیه‌های تحقیق از آزمون‌های ناپارامتریک استفاده شد. معالوصف از روش مدل سازی مسیری ساختاری یا حداقل مربعات جزئی که به نرمال نبودن توزیع متغیرها حساسیت ندارد استفاده می‌شود. این روش با استفاده از نرم افزار اسمارت پی.ال.اس^۹ قابل اجرا می‌باشد.

نمودار ۲: مدل برآورد شده‌ی فرضیه‌های تحقیق در حالت ضرایب مسیر

ضرایبی که در نمودار فوق نشان داده شده‌اند، همان ضرایب استاندارد شده‌ی رگرسیونی یا به عبارتی همان مقادیر بتا در مدل رگرسیونی هستند که شدت تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته و متغیر میانجی را نشان می‌دهد. اما برای حصول اطمینان از قابلیت معناداری ضرایب فوق، رجوع به مقادیر t ضروری است. نمودار زیر این مقادیر را به صورت یک نمودار نشان می‌دهد:

نمودار ۳: ضرایب معناداری مدل برآورد شده فرضیه های تحقیق

مقادیری که در نمودار فوق نشان داده شده اند، مقادیر آماره t در برآورد معنی داری ضرایب استاندارد مرقوم در نمودار بالا می باشند.

اطلاعات فوق برای آزمون فرضیه های تحقیق در زیر ارائه شده است:

جدول ۳: مقادیر t -value و ضرایب مسیر فرضیه های تحقیق

فرضیات تحقیق	مسیر		اثر مستقیم	مقدار t	نتیجه
	از	به			
۱	تفکر استراتژیک	انعطاف پذیری استراتژیک	۰/۲۰۵	۲/۹۳۳	تایید
۲	تفکر استراتژیک	نوآوری سازمان	۰/۳۶۱	۳/۱۵۹	تایید
۳	تفکر استراتژیک	چابکی استراتژیک	۰/۱۷۸	۲/۳۳۵	تایید
۴	تفکر استراتژیک	مزیت رقابتی	۰/۶۷۸	۹/۱۸۶	تایید
۵	چابکی استراتژیک	انعطاف پذیری استراتژیک	۰/۶۵۶	۵/۹۹۵	تایید
۶	مزیت رقابتی	نوآوری سازمان	۰/۵۹۹	۳/۶۰۹	تایید

در مدل سازی مسیری ساختاری لازم است پس از بررسی و آزمون فرضیات، شاخص های کیفیت مدل های برآورد شده مورد واکاوی قرار گیرد. در مدل سازی مسیری ساختاری سه دسته شاخص برازش مشتمل بر شاخص های برازش مدل های بیرونی، شاخص های برازش مدل های درونی و شاخص های برازش کل مدل وجود دارد.

مقادیر شاخص های مدل ها بیرونی، درونی و کل مدل در جدول زیر آمده است:

جدول ۴: ارزیابی شاخص‌های مدل‌های درونی، بیرونی و کل فرضیات تحقیق

شاخص‌های کیفیت مدل			شاخص‌های مدل درونی		شاخص‌های مدل بیرونی			متغیرها
GO F	Red	Com	Q ²	r ²	AVE	p	α	
۰/۴۵۳	---	۰/۵۹۵	۰/۴۸۷	---	۰/۵۳۴	۰/۸۵۰	۰/۷۸۳	تفکر استراتژیک
	۰/۵۷۵	۰/۵۶۲	۰/۴۶۹	۰/۴۷۰	۰/۵۲۴	۰/۷۶۵	۰/۷۳۷	انعطاف پذیری استراتژیک
	۰/۵۰۴	۰/۵۲۸	۰/۴۳۱	۰/۳۲۴	۰/۵۸۳	۰/۷۸۱	۰/۷۶۶	نوآوری سازمان
	۰/۵۱۲	۰/۶۰۶	۰/۵۰۴	۰/۲۰۶	۰/۶۵۸	۰/۸۵۲	۰/۷۳۹	چابکی استراتژیک
	۰/۵۲۴	۰/۵۴۱	۰/۴۳۶	۰/۴۶۰	۰/۵۳۸	۰/۸۲۲	۰/۷۱۱	مزیت رقابتی

با توجه به اینکه مقدار آلفای کروناخ تمام متغیرها بالاتر از ۰/۷ می‌باشد، بنابراین می‌توان گفت که تمام متغیرهای مکنون مدل، تک بعدی هستند. همچنین مقادیر پایایی مرکب برای تمام بلوک‌های مدل بیشتر یا تقریباً برابر ۰/۷ می‌باشد. بنابراین بلوک‌های مدل از پایایی مرکب لازم برخوردارند.

همان طور که در جدول بالا مشاهده می‌شود مقدار AVE برای متغیرهای مکنون، بالاتر از ۰/۵ است. بنابراین می‌توان گفت که روایی همگرا مدل‌های اندازه گیری مطلوب می‌باشد.

شاخص R^2 نیز نشان می‌دهد که متغیرهای پیش‌بین تا حد بالایی توانسته‌اند متغیرهای وابسته را پیش‌بینی کنند. به عبارتی مقادیر ارتباط پیش‌بین نیز نشان می‌دهند که هیچ یک از آنها صفر نبوده و این به معنای وجود ارتباط پیش‌بین می‌باشد. همان‌طور که دیده می‌شود مقادیر Q^2 استون گایسر بیشتر از صفر است و این نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل آنها دارای ارتباط پیش‌بین هستند.

شاخص نیکویی برازش (GOF) هر دو مدل اندازه گیری و ساختاری را مد نظر قرار می‌دهد و به عنوان معیاری برای پیش‌بینی عملکرد کلی مدل به کار می‌رود. مقدار شاخص نیکویی برازش مدل ۰/۴۵۳ محاسبه گردید که نشان‌دهنده بالا بودن عملکرد کلی مدل می‌باشد.

برای بررسی فرضیه هفتم از آزمون سوبل استفاده شده است. این آزمون یکی از آزمونهای پرکاربرد برای آزمون تأثیر یک متغیر میانجی در رابطه بین دو متغیر دیگر به کار می‌رود. برای آزمون تأثیر متغیر میانجی از آزمون سوبل و شاخص VAF^{10} استفاده شده است.

جدول ۵: مقادیر t-value و ضرایب مسیر فرضیه هفتم

نتیجه	Z-value	VAF	مسیر					فرضیه
			متغیر میانجی دوم	متغیر میانجی اول	متغیر وابسته دوم	متغیر وابسته اول	متغیر مستقل	
تایید	۲/۳۷۶	۰/۴۸۶	مزیت رقابتی	چابکی استراتژیک	نوآوری سازمان	انعطاف پذیری استراتژیک	تفکر استراتژیک	۷

بر اساس نتایج حاصل شده از جدول ۴-۱۹، در خصوص فرضیه هفتم تحقیق می‌توان گفت که، با توجه به اثر VAF (۰/۴۸۶) مشخص است که تأثیر تفکر استراتژیک بر انعطاف پذیری استراتژیک و نوآوری سازمان با نقش متغیر میانجی چابکی استراتژیک و مزیت رقابتی سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر مثبت است. مقدار آماره t بین متغیرهای تفکر استراتژیک و انعطاف پذیری استراتژیک و نوآوری سازمان و چابکی استراتژیک و مزیت رقابتی برابر ۲/۳۷۶ می‌باشد که بزرگتر از مقدار ۱/۹۶ است و نشان دهنده این است که ارتباط میان تفکر استراتژیک و انعطاف پذیری استراتژیک و نوآوری سازمان با نقش متغیر میانجی چابکی استراتژیک و مزیت رقابتی سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی دار است. همچنین ضریب مسیر مابین این چهار متغیر برابر ۰/۴۸۶ است و میزان اثرگذاری متغیر تفکر استراتژیک بر انعطاف پذیری استراتژیک و نوآوری سازمان با نقش متغیر میانجی چابکی استراتژیک و مزیت رقابتی سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر را نشان می‌دهد.

لذا می‌توان گفت که با توجه به اینکه مقدار آماره t مربوط به فرضیه هفتم تحقیق (۲/۳۷۶) خارج از بازه ۱-۱,۹۶ تا ۱,۹۶+ می‌باشد، بنابراین فرضیه هفتم تحقیق تأیید می‌گردد. به عبارتی می‌توان بیان نمود که چابکی استراتژیک و مزیت رقابتی می‌توانند به میزان ۰/۴۸۶ از اثر کل تفکر استراتژیک بر انعطاف پذیری استراتژیک و نوآوری سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر را تبیین نماید. بنابراین فرضیه هفتم تحقیق تأیید می‌شود. به عبارتی می‌توان بیان نمود که تفکر استراتژیک بر انعطاف پذیری استراتژیک و نوآوری سازمان با نقش متغیر میانجی چابکی استراتژیک و مزیت رقابتی سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر تأثیر مثبت و معناداری دارد.

۵. نتیجه گیری و پیشنهادها

هدف اصلی این تحقیق بررسی تأثیر تفکر استراتژیک بر انعطاف پذیری استراتژیک و نوآوری سازمان با نقش متغیر میانجی چابکی استراتژیک و مزیت رقابتی در سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر با استفاده از مدل معادلات ساختاری می‌باشد.

نتایج تحقیق نشان داد که تفکر استراتژیک بر انعطاف پذیری استراتژیک، نوآوری سازمان، چابکی استراتژیک و مزیت رقابتی سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر تأثیر مثبت و معناداری دارد. این نتایج تحقیق با نتایج تحقیقات اکبری و همکاران (۱۴۰۲)؛ اربابی و صادقیان (۱۴۰۲)؛ احمدی و همکاران (۱۴۰۲)؛ حاجی کاشی و پنجی نژاد (۱۴۰۱)؛ رحیم داد و

صمدی (۱۳۹۸)؛ عرب میش مست و خلخال (۱۳۹۷)؛ ادنان و همکاران^{۱۱} (۲۰۲۴)؛ سآل آبادی و آل جیزانی^{۱۲} (۲۰۲۴)؛ آوایس و همکاران^{۱۳} (۲۰۲۳)؛ آرساوان و همکاران^{۱۴} (۲۰۲۲)؛ وانگ (۲۰۲۰)؛ همسو می باشد.

از دیگر نتایج تحقیق می توان به تأثیر معنادار چابکی استراتژیک بر انعطاف پذیری استراتژیک سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر اشاره نمود. نتایج این فرضیه از تحقیق با نتایج تحقیقات اربابی و صادقیان (۱۴۰۲)؛ کلایی (۱۴۰۲)؛ حاجی کاشی و پنجی نژاد (۱۴۰۱)؛ صیدایی (۱۴۰۰)؛ اوتاچی (۲۰۲۴)؛ موسا و اینگارسیا^{۱۵} (۲۰۲۴)؛ سآل آبادی و آل جیزانی (۲۰۲۴)؛ آوایس و همکاران (۲۰۲۳)؛ یالیز و آیکانات (۲۰۲۱)؛ منون و سارچ^{۱۶} (۲۰۲۱)؛ همسو می باشد.

در نهایت همسو با نتایج تحقیقات اربابی و صادقیان (۱۴۰۲)؛ حقیقی و محمدی (۱۴۰۲)؛ رشیدی و ساروی مقدم (۱۴۰۲)؛ محمد کاظمی و همکاران (۱۴۰۰)؛ ماتا و همکاران (۲۰۲۴)؛ اوتاچی (۲۰۲۴)؛ آوایس و همکاران (۲۰۲۳)؛ بهاکانی^{۱۷} (۲۰۲۳)؛ وانگ (۲۰۲۰)؛ چن^{۱۸} (۲۰۱۹)؛ می توان بیان نمود که مزیت رقابتی بر نوآوری سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر تأثیر مثبت و معناداری دارد.

به مسئولان سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر پیشنهاد می شود جهت بهبود انعطاف پذیری استراتژیک با استفاده از تفکر استراتژیک می بایست با به کارگیری به موقع تفکر استراتژیک که به دلیل ماهیت منعطف و در عین حال فرصت طلبانه آن در سازمان بتوانند چشم انداز جدید و روح تازه ای در سازمان القا کنند و با افزایش استقلال و اختیارات لازم به کارکنان بتوانند از این طریق انعطاف پذیری را در میان آنها بالا ببرند که این امر باعث اثربخش شدن کارها و به نتیجه رسیدن اهداف شده و هم کارایی در سازمان بهبود می یابد. سازمان از طریق بهبود انعطاف پذیری استراتژیک افراد می تواند انعطاف سازمان را در پاسخگویی به مسایل و خواسته های ارباب رجوعان تقویت نموده و با دیدگاهی همه جانبه و آینده نگر به مسایل سازمانی بتوانند هم گام و هم سو با مدیریت سازمان در تحقق اهداف سازمان پیش بروند.

در راستای توسعه نوآوری سازمان با استفاده از تفکر استراتژیک می بایست ساختارها، فرایندها و سیستم هایی ایجاد کنند که افزاینده گفتمان مستمر استراتژیک بین افراد سازمان بوده و زمینه ساز بهره گیری از مزیت نبوغ و خلاقیت و نوآوری کارکنان در انجام وظایف شغلی آنها باشد که این امر مستلزم این است که سازمان تحت بررسی نسبت به نوآوری و به کارگیری تمام کارکنان خود در فرایند توسعه تفکر استراتژیک متعهد باشند. همچنین مدیران باید کارکنان خود را به سوی یادگیری سریع از محیط سازمان و به کارگیری خلاقیت و نوآوری برای خلق ارزشهای جدید در سازمان فرا خوانند تا از این طریق سازمان در ارایه خدمات خود به ارباب رجوعان نوآوری کسب کنند.

برای ارتقای چابکی استراتژیک از طریق تفکر استراتژیک می بایست با به کارگیری قابلیت تفکر استراتژیک قادر باشند کارکنان را به یافتن راه کارهای خلاقانه برای موفقیت سازمان ترغیب کنند و با استفاده از تفکر استراتژیک بتوانند فراتر از بحران های مدیریتی روزانه بیاندیشند تا نگرشی متفاوت از سازمان و محیط متغیر به دست آورند. همچنین مدیران سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر می بایست با ایجاد انگیزه و آموزش های لازم به افراد بتوانند چابکی استراتژیک را در تمام

¹¹ - Adnan et al

¹² - SA Al-Ubadi, Al-Jizany

¹³ - Awais et al

¹⁴ - Arsawan et al

¹⁵ -Musa and Enggarsyah

¹⁶ - Menon and Suresh

¹⁷ -Bhakuni

¹⁸ - Chen

سطوح سازمان بالا ببرند که به واسطه وجود چنین اقدامی در محیط سازمان می توانند به اهداف و رسالت سازمان واقف شوند.

در راستای تقویت مزیت رقابتی با به کارگیری تفکر استراتژیک می بایست سازمان با تکیه بر تفکر استراتژیک به کارکنان خود در محیط سازمان اجازه تصرف در فرصت ها را بدهد و در زمینه بهبود و حفظ دانش و اطلاعات کاری افراد در سازمان جهت رسیدن به مزیت رقابتی اقدامات لازم را انجام دهند که لازمه رسیدن به این مهم و حفظ آن توجه بیشتر مسئولان سازمان تأمین اجتماعی به عامل تفکر استراتژیک کارکنان و ارایه ی شیوه های نو و خلاق برای اصلاح ساختار در رسیدن به مزیت رقابتی سازمان می باشد. همچنین مدیران سازمان تأمین اجتماعی شهرستان ملایر با اصلاح فرآیندها در سازمان بایستی در مجموعه فعالیت های به هم پیوسته برای ایجاد تغییر به منظور رسیدن به اهداف از پیش تعیین شده برای رسیدگی به امور مراجعین و در نهایت کسب رضایت آنان قدم بردارند و در این زمینه مزیت رقابتی کسب کنند.

در راستای ارتقا انعطاف پذیری استراتژیک با استفاده از چابکی استراتژیک می بایست با اقدام برنامه ریزی برای حضور کارکنان و افراد سازمان در تمام سطوح در سمینارهای آموزشی مختلف مانند آموزشهای ضمن خدمت در زمینه چالاکی و چابک سازی، بتوانند کارکنان سازمان را در راستای انجام وظایف شغلی شان چابک نمایند و به این مهم توجه مستمر داشته باشند و با ارایه طرح های آموزشی و در نظر گرفتن آن در ارزیابی عملکرد، پاداش و ارتقا سطوح سازمانی موجب نهادینه سازی آن در سازمان شوند. همچنین به صورت کارآمد به کارکنان خود اجازه انعطاف پذیری با ریسک و جسارت بروز عکس العمل مناسب و سریع در مواجهه با شرایط متغیر سازمان داده شود تا از این طریق قابلیت انعطاف پذیری استراتژیک خود را بالا ببرند تا شاهد چابک سازی سازمانی باشند.

برای بهبود مزیت رقابتی و نیز نوآوری سازمان می بایست از آن جا که از سرمایه های اصلی یک سازمان کارکنان آن سازمان هستند لذا مدیران سازمان تأمین اجتماعی با ایجاد محیط نوآورانه بتواند درک بهتری از سیستم کلی و ایده ها و رویه های جدید را برای کارکنان فراهم کند و آنها را برای همکاری بین عملکردی، ارتباطات، شایستگی و حرفه ای بودن، ریسک پذیری، رقابت و به حداکثر رساندن تعامل با ارباب رجوع که همگی برای کارایی سازمان که یک نوع مزیت رقابتی است تقویت نماید این به معنای آن است که سازمان تحت بررسی هم باید برنامه های مدونی برای تشویق نوآوری و هم روش های معینی برای پایش آن داشته باشد تا از این طریق بتواند بر مزیت رقابتی خود نیز بیافزاید.

۶. منابع و مآخذ

۱. احمدآبادی، رویا، بداق، رزا. (۱۴۰۱). بررسی تأثیر تفکر استراتژیک بر اثربخشی تصمیم گیری در سازمانهای دولتی با نقش تعدیلگر سیستم های عملکرد بالا (مطالعه موردی: سازمان اداری و استخدامی کشور)، مجله مطالعات آموزشی و آموزشگاهی، دوره ۱۱، شماره ۳.
۲. احمدی هرنندی، حاتمه، خلیل نژاد، شهرام. (۱۴۰۱). تأثیر یادگیری اکتشافی با چابکی استراتژیک بر نوآوری مدل کسب و کار، مجله مطالعات مدیریت راهبردی، شماره ۵۱، صص ۲۷-۴۸.
۳. احمدی، محمد، احمدی، پویا، جوادی، روح الله. (۱۴۰۲). نقش تعدیل گر نوآوری در تأثیر تفکر استراتژیک بر بقای سازمان (مطالعه موردی: شرکت های دانش بنیان استان مرکزی)، مجله آموزش و مدیریت کارآفرینی، دوره ۲، شماره ۱، صص ۱-۲۰.

۴. اربابی، خیرالنساء، صادقیان، سمانه. (۱۴۰۲). بررسی تأثیر کارآفرینی استراتژیک و انعطاف‌پذیری استراتژیک بر عملکرد سازمان با نقش واسطه نوآوری سازمانی در استاندارد خراسان رضوی، هفدهمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، اقتصاد و توسعه، <https://civilica.com/doc/1687282>.
۵. اکبری، فایزه، رستگار، عباسعلی، ابراهیمی، سید عباس. (۱۴۰۲). تأثیر تفکر استراتژیک مدیران با گرایش کارآفرینانه بر انعطاف‌پذیری استراتژیک، مجله مطالعات مدیریت راهبردی دوره ۱۴، شماره ۵۴.
۶. جعفری آخماز، محمد. (۱۴۰۳). تأثیر مهارت‌های تفکر استراتژیک بر نوآوری سازمانهای ورزشی با تأکید بر نقش تعهد سازمانی، ششمین کنفرانس ملی و سومین کنفرانس بین‌المللی الگوهای نوین مدیریت کسب و کار در شرایط ناپایدار، تهران، <https://civilica.com/doc/2098698>.
۷. چپوایی، نگار. (۱۴۰۲). نقش میانجی‌گری نوآوری سازمانی بر تأثیر فرهنگ سازمانی بر مزیت رقابتی، فصلنامه رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، سال هفتم، شماره ۸۸.
۸. حاجی کاشی، محمدحسین، پنجی نژاد، امیرحسین. (۱۴۰۱). تأثیر هوش رقابتی بر چابکی سازمانی با نقش واسطه‌ای انعطاف‌پذیری استراتژیک و نوآوری سازمانی، اولین کنگره و نمایشگاه بین‌المللی صنعت و بازار سازهای نوین، جزیره کیش، <https://civilica.com/doc/1540023>.
۹. حقیقتی، مسعود، محمدی، راحله. (۱۴۰۲). بررسی تأثیر نوآوری و مزیت رقابتی با در نظر گرفتن نقش تعدیل‌گر سن شرکت در بین شرکت‌های کسب و کاری کوچک و متوسط شهر تهران، فصلنامه مطالعات مدیریت و کارآفرینی، دوره ۹، شماره ۱.
۱۰. دهیری، شیدا، طهماسبی بلداجی، امیرفاضل. (۱۴۰۱). تأثیر چابک سازی فرایندها در بهره‌وری سازمانی واحدهای صنعتی با در نظر گرفتن نقش میانجی تفکر استراتژیک (مطالعه موردی: صنایع کوچک و متوسط شرکت شهرک‌های صنعتی استان تهران)، فصلنامه پژوهش‌های علوم مدیریت، سال چهارم، شماره ۱۰.
۱۱. رجب پور، ابراهیم، حمیدیان پور، فخریه، تنگستانی، الهام. (۱۴۰۲). تأثیر کارآفرینی استراتژیک بر مزیت‌رقابتی (مطالعه موردی: شرکت‌های دانش بنیان شهرستان بوشهر)، مجله آموزش و مدیریت کارآفرینی، دوره ۲، شماره ۳، صص ۱۹-۳۴.
۱۲. رحیم داد، طیبه، صمدی، عباس. (۱۳۹۸). پیش‌بینی انعطاف‌پذیری استراتژیک سازمانی بر اساس تفکر استراتژیک، کاربرد معادلات ساختاری (مطالعه موردی: سازمان مخابرات همدان)، سومین کنفرانس ملی نقش مدیریت در چشم انداز ۱۴۰۴، رشت، <https://civilica.com/doc/925417>.
۱۳. رشیدی، علی، ساروی مقدم، ناهید. (۱۴۰۲). گسترش مزیت‌رقابتی از طریق فرهنگ سازمانی، اشتراک دانش و نوآوری سازمانی (مطالعه موردی: سازمان تأمین اجتماعی استان یزد)، نهمین کنفرانس بین‌المللی علوم مدیریت و حسابداری، تهران، <https://civilica.com/doc/1671386>.
۱۴. رضائیان فردویی، صدیقه، فرید، ابراهیم، حورعلی، منصوره، نوری محرمانی، فهیمه. (۱۴۰۱). تأثیر انعطاف‌پذیری بر چابکی زنجیره تامین، عملکرد شرکت و مزیت رقابتی با رویکرد دیدگاه مبتنی بر منابع، فصلنامه مدیریت زنجیره تامین، دوره ۲۴، شماره ۷۷.

۱۵. زمانی، رویا، خورشیدی نیا، عبدالرضا، دویرحاوی، علی، همت، نوید، آزادبخت، فرزاد. (۱۴۰۱). بررسی ابعاد مزیت رقابتی با میزان تفکر استراتژیک مدیران زنجیره تأمین در شرکت‌های کوچک تهران، دومین همایش ملی بهبود و بازسازی سازمان و کسب و کار، تهران، <https://civilica.com/doc/1669323>.
۱۶. صیدایی، سید نوربخش. (۱۴۰۰). بررسی تأثیر چابکی زنجیره تأمین بر مزیت رقابتی (مطالعه موردی: شرکت ورق خودرو چهارمحال و بختیاری)، مجله رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، دوره ۵، شماره ۶۷.
۱۷. عرب میش مست، جواد، خلخال، علی. (۱۳۹۷). بررسی نقش میانجی نوآوری سازمانی در رابطه بین برنامه‌ریزی استراتژیک و انعطاف‌پذیری استراتژیک با عملکرد سازمانها، کنفرانس ملی اندیشه‌های نوین و خلاق در مدیریت، حسابداری مطالعات حقوقی و اجتماعی، ارومیه، <https://civilica.com/doc/824881>.
۱۸. کلایی، امیرمحمد. (۱۴۰۲). ارایه مدل تاب‌آوری کسب و کار: تبیین نقش نوآوری مدل کسب و کار، نوآوری باز، چابکی سازمانی و انعطاف‌پذیری استراتژیک، مجله پژوهش‌های کارآفرینی و نوآوری، دوره ۲، شماره ۱.
۱۹. گل محمدی، عماد، محمدی، اسفندیار، طولایی، زینب. (۱۴۰۱). پیشایندها و پسایندهای چابکی استراتژیک با رویکرد قابلیت‌های پویا در بانک‌های فعال استان ایلام، فصلنامه سیاست نامه علم و فناوری، دوره ۱۲، شماره ۱.
۲۰. لطفی، افسانه، موسوی، سید سیامک. (۱۴۰۲). نقش تفکر استراتژیک مدیران بر نوآوری در سازمان با نقش میانجی یادگیری سازمانی کارکنان آموزش و پرورش شهرستان میاندوآب، نخستین همایش ملی مدیریت پویا، اقتصاد دانش بنیان، کازرون، <https://civilica.com/doc/1970334>.
۲۱. مجبوله، پرهام، اردلان، امین. (۱۴۰۲). تأثیر تفکر استراتژیک بر دستیابی به مزیت رقابتی با نقش میانجی قابلیت‌های خلاقانه، اولین همایش ملی پژوهش‌های نو پدید در حسابداری، مالی، مدیریت و اقتصاد با رویکرد توسعه اکوسیستم نوآوری، تهران، <https://civilica.com/doc/1922732>.
۲۲. محمد کاظمی، رضا، طالبی، کامبیز، داوری، علی، دهقان نجم آبادی، عامر. (۱۴۰۰). بررسی تاثیر نوآوری مدل کسب و کار بر خلق مزیت رقابتی با نقش میانجی گری توانمندی کارآفرینانه (مطالعه موردی: شرکت‌های دانش بنیان حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات)، مجله توسعه کارآفرینی، دوره ۱۴، شماره ۲، صص ۳۳۹-۳۲۱.
۲۳. یاراحمدی، لیلا، عارف نژاد، محسن، وحدتی، حجت. (۱۴۰۲). بررسی تاثیر ویژگی‌های درون سازمانی بر مزیت رقابتی با نقش میانجی بازاریابی کارآفرینی در سازمان‌های دانش بنیان فعال در پارک علم و فناوری استان لرستان، مجله مدیریت بهره‌وری، دوره ۱۷، شماره ۱، پیاپی ۶۴.
۲۴. یزدان پناه، سوسن، شفیعی نیک آبادی، محسن. (۱۴۰۱). تاثیر قابلیت‌های مدیریت دانش بر چابکی سازمانی با تأکید بر نقش انعطاف‌پذیری استراتژیک و یادگیری سازمانی، مجله مطالعات مدیریت بهبود و تحول، دوره ۳۱، شماره ۱۰۶.

25. Adnan, Al-Absi, Mohamed, Ali, Fahd, Hasan, (2024). The Impact of Strategic Flexibility in Achieving Competitive Advantage: A Field Study on Yemeni Private Cement Manufacturing Companies, July 2024, DOI:10.59992/IJFAES.2024.v3n7p3.
26. Alatailat, M., Elrehail, H., & Emeagwali, O. (2019). High performance work practices, organizational performance and strategic thinking. *Organizational Analysis*, 27(3), 370-395.
27. Arsawan, I. W. E., Hariyanti, N. K. D., Atmaja, I. M. A. D. S., Suherianto, D., & Koval, V. (2022). Developing Organizational Agility in SMEs: An Investigation of Innovation's

- Roles and Strategic Flexibility. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 8(3), 149. <https://doi.org/10.3390/joitmc8030149>.
28. Awais, M. A Ali, MS Khattak, MI Afreen, MAI Chaudhary, A Syed. (2023). Strategic Flexibility and Organizational Performance: Mediating Role of Innovation, *journals.sagepub.com* و SAGE Open, 2023. DOI:10.1177/21582440231181432.
 29. Bashir khodaparasti, R., Piruzi Bari, M., & Bagheri Garbollah, H. (2020). Analysis of factors and flexibility strategies on export performance and competitive advantage of industrial companies. *Journal of Strategic Management Studies*, 11(43), 155-169 [in Persian].
 30. Bhakuni, Seema, (2023). The Effect of Innovation Management on Sustainable Competitive Advantage in Contemporary Organizations, *Central European Management Journal*, DOI:10.5281/SJIS.775174.
 31. Chen, C.-J. (2019), "Developing a model for supply chain agility and innovativeness to enhance firms' competitive advantage", *Management*, Vol. 57 No. 7, pp. 1511-1534. <https://doi.org/10.1108/MD-12-2017-1236>.
 32. Mata, M.N., Moleiro Martins, J. and Inácio, P.L. (2024), "Collaborative innovation, strategic agility, & absorptive capacity adoption in SMEs: the moderating effects of customer knowledge management capability", *Journal of Knowledge Management*, Vol. 28 No. 4, pp. 1116-1140. <https://doi.org/10.1108/JKM-10-2022-0803>.
 33. Menon, S. and Suresh, M. (2021), "Factors influencing organizational agility in higher education", *Benchmarking: An International Journal*, Vol. 28 No. 1, pp. 307-332. <https://doi.org/10.1108/BIJ-04-2020-0151>.
 34. Musa, S. and Enggarsyah, D.T.P. (2024), "Absorptive capacity, organizational creativity, organizational agility, organizational resilience and competitive advantage in disruptive environments", *Journal of Strategy and Management*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/JSMA-10-2023-0265>.
 35. Otache, I. (2024), "Innovation capability, strategic flexibility and SME performance: the roles of competitive advantage and competitive intensity", *African Journal of Economic and Management Studies*, Vol. 15 No. 2, pp. 248-262. <https://doi.org/10.1108/AJEMS-06-2023-0221>.
 36. SA Al-Ubadi, EMH Al-Jizany. (2024). The impact of strategic flexibility on business model innovation, *Journal of Positive Psychology and Wellbeing*, 2021•researchgate.net
 37. Shiri, A. A. (2014). Study on relationship between conflict management styles and organizational agility: A case study of Ilam State University, Iran. *Management Science Letters*, 4, 87-94.
 38. Wang, Xin1, (2020). Exploring the Impact of Strategic Flexibility on Business Model Innovation under the Open Innovation Activity: The Moderating Roles of Multiple Factors with Competitive Ties and Cooperative Ties, *International Business Research*; Vol. 13, No. 7; 2020 ISSN 1913-9004 E-ISSN 1913-9012.
 39. Yildiz, T. and Aykanat, Z. (2021), "The mediating role of organizational innovation on the impact of strategic agility on firm performance", *World Journal of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development*, Vol. 17 No. 4, pp. 765-786. <https://doi.org/10.1108/WJEMSD-06-2020-0070>.

Investigating the effect of strategic thinking on the strategic flexibility and innovation of the organization with the mediating role of strategic agility and competitive advantage

Mojtaba ghiasi¹

Abstract

The present study was conducted to investigate the effect of strategic thinking on strategic flexibility and organizational innovation with the role of the mediating variable of strategic agility and competitive advantage in the Malayer County Social Security Organization. The study is applied in terms of its purpose and descriptive-survey research in terms of its data collection method. The statistical population of the study consists of employees of the Malayer County Social Security Organization, numbering 45 people. The sample size, which was selected by simple random sampling, was determined to be 40 people according to the Morgan table. The data collection tool is a questionnaire, and content validity methods and CVI and AVE indices were used to measure their validity. The results showed that the questionnaires have appropriate validity. Cronbach's alpha and composite reliability were used to measure reliability, and the results showed that each component of the research questionnaire was higher than 0.7. Data analysis was performed using structural equation modeling using Smart PLS version 3 software. The results of the study showed that strategic thinking has a positive and significant effect of 0.205 on strategic flexibility, 0.361 on innovation, and 0.178 on strategic agility in the social security organization of Malayer County. The results of the study also showed that strategic thinking has a positive and significant effect of 0.678 on competitive advantage, 0.656 on strategic flexibility, and 0.599 on organizational innovation in the social security organization of Malayer County. The results of the goodness of fit index of the research model (GOF) were 0.453, which indicates the strength of the model's prediction. It is recommended that social security organization managers pay special attention to the improvement and retention of knowledge and the strategic thinking factor of employees in the organization. The attention of the managers of the Malayer County Social Security Organization to improving processes in the organization can provide the basis for achieving maximum client satisfaction and increasing the competitive advantage of employees.

Keywords

Strategic thinking, flexibility, organizational innovation, strategic agility, competitive advantage

1. Department of Management, Mal.C., Islamic Azad University, Malayer,Iran. (ghiasi2007@iau.ac.ir).